

tilkalbte til andre Menigheder end deres egne for at udøve kirkelige Handlinger, vilde bibringe feile Anstuelser i de Menigheder, hvor de fik Lov til at udføre disse kirkelige Handlinger, men at det jo kunde være, at Sognets egen Præst, meente den ærede Rigsdagsmand, netop var den, der bibragte Menigheden feilagtige Anstuelser, og den nye Præst derimod den, der bragte de rigtige. Noget Saadant har jeg paa ingen Maade sagt; jeg har overhovedet paa enhveromhelst Maade undgaaet at dømme mellem de forskjellige religiøse Retninger og kalde den ene rigtig og den anden urigtig, Noget, som jo desuden slet ikke her foreligger; men forskjellige ere de jo dog fra hinanden. Naar altsaa i et Sogn det store Fleertal af Menigheden og Præsten have sluttet sig sammen om en religiøs Retning, saa kan det ikke være dem behageligt, at der bliver etableret i deres Kirke en Gudstjeneste, hvis Aand og Retning er temmelig forskjellig fra deres egen. Jeg har, som sagt, slet ikke udtalt Noget om, hvilken af de forskjellige religiøse Retninger der skulde være den rigtigste, Noget, som jeg ogsaa anseer for meget vanskeligt, ja umuligt at have nogen afgjørende Mening om. Naar den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts Ake Valgkreds (P. E. Olsen) mener, at man ved at give en saadan Tilladelse som den, Lovforslaget gaaer ud paa, ikke giver Tilladelse til at udføre en „Gudstjeneste“ i Kirken, da den ikke aabnes undtagen for en enkelt eller enkelte Familier, som kalde en anden Præst, saa er dette ikke rigtigt, thi i Lovforslaget, som det foreligger, staaer der ikke Nogetsomhelst, hvoraf man kan see, at det skulde være forbudt Andre at komme ind i Kirken ved slige Leiligheder. Naar der udføres en kirkelig Handling i Kirken, saa maae Alle kunne komme dertind; den er altsaa i Virkeligheden aaben for en saa stor Tilstrømning, som kan komme, saasnart man giver en saadan Tilladelse. Den ærede Rigsdagsmand omtalte ogsaa, hvad jeg har sagt om Altergangen, nemlig at den væsentligt er en Menighedshandling; ja, det er nu min Anstuelse; det er muligt, den ærede Rigsdagsmand har en anden, men det er jo ikke Stedet her til videre at udvikle, hvilken Be-

tragtning der er den rigtige. Jeg har blot anført, hvad der er min Anstuelse derved, og at det altsaa i mine Dine er det Naturligste, at den, der i et Sogn har sluttet sig til en anden Præst, ogsaa søger Altergangen sammen med dem, der ligesom han have sluttet sig om samme Præst. Vil et saadant Medlem af Kirken holde Altergangen alene, saa seer jeg ikke der er nogen Nødvendighed for at holde den i Kirken, saa kan han ligesaa godt holde den hjemme; men vil han ikke det, da er der, troer jeg, saameget mere Grund til, at han slutter sig sammen med dem, der søge Altergang hos samme Præst, som Altergangen jo i Grunden er en fuldstændig Gudstjeneste. Naar den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts Ste Valgkreds (S. A. Hansen) hittede, at jeg maatte have overseet, at der i Lovforslaget staaer nævnt „Folkekirken“ Medlemmer, da forholder det sig ikke saaledes; det har jeg ikke overseet. Naar han mener, jeg maa have overseet det, fordi jeg ellers ikke kunde tale om „forskjellige“ Retninger, da Præster af saadanne forskjellige religiøse Retninger jo ikke vilde være blevne ansatte i Folkekirken, hvis Medlemmer skulde have een Tro, og altsaa i religiøs Henseende ikke kunne være forskjellige, saa seer det ved første Dietkast maaskee endel skarpsindigt ud, men det er virkelig af den Art Skarpsindighed, der slet ikke træffer, men staaer i Luften, fordi den gaaer aldeles uden om den virkelige Tilstand. Ja, hvis den ærede Rigsdagsmand kan vise mig to Menninger af Folkekirken, hvis religiøse Tilstand og Retning ere fuldkommen eens, saa vil jeg give ham Lov til at have den Betragtning af Folkekirken, at den skulde bestaae af lutter Medlemmer af eens religiøs Retning og Sindelag; men da der vitterlig paa det religiøse Gebeet er og nødvendigt maa være saameget Subjectivt, at der ikke er to Menninger, der ere eens i denne Henseende, saa er det ogsaa aldeles nødvendigt, at der indenfor et heelt Samfund maa være mange forskjellige religiøse Retninger, idet det Religiøse udbanner sig paa forskjellig Maade hos de forskjellige, og at der altsaa ogsaa hos de forskjellige Menigheders forskjellige Præster ligesaavel kan findes forskjellig religiøs Retning som hos de enkelte Medlemmer.